

nem számíthatja be akkor, ha az egyszersmind nem bűn is Isten előtt. Mindez feltételezi, hogy az emberi törvényhozó mind a büntetendő tényállások, mind a beszámíthatósági ismérvek meghatározása során figyelembe veszi az erkölcs követelményeit. Ellenkező esetben az erkölcstelen – és így lelkiismeretben nem is kötelező – »jog« esetével állnánk szemben, ami a 20. század világi jogtörténetében gyakori jelenség volt. Az igazságos büntetőjoggal szemben tehát követelmény, hogy amit büntet, az erkölcsileg is bűn legyen” (103–104. p.).

Erdő Péter végső következtetéseit a bűn és a bűncselekmény viszonyának teológiai és kánonjogi szempontú áttekintése után, az Összefoglalásban olvashatjuk; ennek egyik pontja: „[...] Isten a »természetes« cselekvési szabályok létének és kötelező erejének forrása. Nem a természet önmagában, nem is a természetben pusztán emberi értelemmel felfedezett ésszerűség, hanem a benne kifejeződő személyes isteni akarat a forrása az emberi kötelezettségeknek” (132. p.); továbbá: „A hatályos egyházjogban is elválaszthatatlan a bűn és a bűncselekmény fogalma, ám nem látszik szükségszerűnek, hogy minden kánoni bűncselekmény egyben súlyos (halálos) bűn

is legyen. A bűncselekmény kritériuma lehet az áthágás súlyossága és külső jellege, de a büntetés kilátásba helyezése a konkrét cselekményre – előzetes, pozitív egyházi jogszabályban vagy egyházi hatósági parancsban – nem lehet nélkülözhetetlen. *A súlyos és veszélyes bűnök büntethetősége éppoly fontos e tekintetben, mint az ártatlanok büntetésének elkerülése vagy a kánoni büntetés elengedésének vagy enyhítésének lehetősége.* A jogpozitivisták értelemben vett, pusztán formális büntetőjogi törvényesség helyett az isteni törvényre való utalás egy magasabb szintű törvényesség követelményét fejezi ki. Erre törekedni ma különösen időszerű, hiszen »az emberi jogok eszméje, minden ember törvény előtti egyenlősége, az emberi méltóság elismerése, sérthetetlensége és az a tudat, hogy az ember felelős tetteiért, a teremtő Istent valló meggyőződések alapulnak« (133. p.).

A jogtörténeti szempontból is rendkívül értékes, a lényegre rávilágító kötetet, amelyet gazdag irodalom- és forrásjegyzék zár, szívből ajánlom mindenkinek.

Hámori Antal

SZEMLE

Papp László doktori értekezésének nyilvános vitája

2015. január 16-án került sor Dr. Papp László doktorjelölt *A magyar szabadalmi jog fejlődése a Szabadalmi Bíróság ítélkezési gyakorlatának tükrében* című PhD-értekezésének nyilvános vitájára a Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájában. A doktorjelölt témavezetője Dr. habil. Balogh Judit egyetemi docens. A Társadalomtudományi Doktori Tanács által a nyilvános vitára kijelölt bíráló bizottság elnöke Prof. Dr. Csécsy György CSc, egyetemi tanár (DE ÁJK), titkára Dr. Szabó Krisztián PhD, egyetemi adjunktus (DE ÁJK), tagjai Prof. Dr. Máthé Gábor CSc, professor emeritus (NKE KTK), Prof. Dr. Mezey Barna DSc, egyetemi tanár (ELTE ÁJK) és Dr. Árva Zsuzsanna PhD, habil. egyetemi docens (DE ÁJK), az opponensek Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária PhD, egyetemi tanár (KRE ÁJK) és Prof. Dr. Stipta István CSc, egyetemi tanár (KRE ÁJK) voltak.

A doktorjelölt rövid életrajzának ismertetését követően Papp László 15 perces szabad előadásban fejtette ki érte-

kezésének főbb téziseit. Ennek keretében összefoglalta az első magyar szabadalmi törvény keletkezéstörténeti előzményeit, a szabadalmi bíróságok különbírásgkénti megszervezésének indokait, a szervezeti megoldást befolyásoló, két világháború közötti tendenciákat. A jelölt értékelte a szabadalmaztathatóság anyagi előfeltételeit illetően a hazai ítélkezési gyakorlatot, s azt, hogy az miképpen tudott alkalmazkodni a technikai fejlődés által indukált problémákhoz. Bemutatta az 1911:1. tc. szabályaitól való eltérést jelentő eljárás kérdéseket, és az ezzel kapcsolatos bírói gyakorlatot is.

Elsőként Homoki-Nagy Mária professzor asszony mint a dolgozat egyik hivatalos bírálója ismertette az értekezésről írásban is leadott véleményét. Összegzésében kiemelte, hogy az eljárás tárgyát képező jogtörténeti tárgyú értekezésben a jelölt olyan elméleti, történeti, szakmai ismereteket nyújt az olvasónak, amely a tudományos művek iránti követelményeket maximálisan kielégítik. Bizonyosságát adja annak, hogyan kell egy jogtörténésznek úgy értekezést írni, hogy az a hatályos joggal foglalkozó jogászok számára is újat, megfontolandót adjon. Minderre tekintettel a PhD tudományos fokozat odaítélésére tett javaslatot.

Ezt követően a dolgozat másik hivatalos bírálója, Stipta István professzor ismertette az értekezésről írásban is leadott véleményét. Összegzésként megállapította, hogy a szerző értekezése jelentős tudományos eredményeket tartalmazó mű, amely korrekt módon foglalja össze a hazai jogtörténet-tudomány eddigi eredményeit, integrálja és továbbfejleszti a szakirodalom legfontosabb megállapításait. A disszertáció új tudományos eredményeket tartalmaz, és megfelel az előírt formai követelményeknek.

Teljes szakmai meggyőződéssel javasolta a PhD-fokozat odaítélését.

Papp László röviden válaszolt az opponensi véleményekre, amelyeket a hivatalos bírálók elfogadtak.

Ezt követően a bírálóbizottság tanácskozára és határozathozatalra visszavonult, majd zárt ülésen meghozta és nyilvánosan kihirdette, hogy korábban Papp László doktori szigorlatát a szigorlati bizottság *summa cum laude* minősítéssel értékelte. Az értekezés és az önálló tudó-

mányos munkásság tekintetében a bírálóbizottság egyhangúan *summa cum laude* minősítést, a jelölt nyilvános vita során nyújtott teljesítménye vonatkozásában szintén egyhangúan *summa cum laude* minősítést adott. Mindezekre tekintettel a bírálóbizottság *summa cum laude* minősítéssel javasolta a jelölt számára a PhD-fokozat odaítélését.

Szabó Krisztián

Prof. Dr. Blazovich László nyugalmazott egyetemi tanárt, a Csongrád Megyei Levéltár nyugalmazott igazgatóját 70. születésnapja alkalmából – a hagyományoknak megfelelően – a kollégák és a barátok köszöntötték a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 2013. november 26-án. A neves jogtörténész Szombathelyen született, de szülővárosán kívül még két város: Szeged és Hódmezővásárhely is a magáénak tekinti. Az előbbi díszpolgárává választotta, az utóbbi pedig Pro Urbe díjat adományozott neki. Azonban ne csak helyi, hanem országos, sőt nemzetközi szinten is elismert kutató, amit a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozat), valamint az Eike von Repgow-díj is bizonyít.

Az Európai és a Magyar Jogtörténeti Tanszék által közösen szervezett ünnepségen előbb Prof. Dr. Balog Elemér köszöntötte a tanszék emeritus professzorát, majd átadta a szót a laudátoroknak, elsőként a Kar dékánjának, Prof. Dr. Hajdú Józsefnek. Ő mindenekelőtt arra hívta fel a figyelmet, hogy nem csak jogászok tisztelték meg Blazovich Lászlót jelenlétükkel, hanem a történész és a levéltáros szakma képviselői is. Megköszönte az ünnepeltnek mindazt a munkát, amit 1988 óta a karon végzett, s amelynek keretei között a joghallgatók újabb és újabb nemzedékével ismertette meg a jogtörténet, ezen belül a kánonjog alapjait.

Ezt követően Prof. Dr. Ruszoly József vette át a szót, aki hosszú ideig vezette a Jogtörténeti Tanszéket, s akinek hívására Blazovich László a tanszék munkatársa lett. A Professzor emlékeztette a jelenlévőket arra is, hogy Blazovich László Kristó Gyula professzor iránytatása mellett kezdte pályafutását, s a gimnáziumi tanári évek után a Csongrád Megyei Levéltár igazgatójaként kapcsolódott be abba a munkába, amelynek eredményeként az Anjou-kori oklevéltár kötetei megjelenhetnek. A DAAD ösztöndíj lehetővé tette, hogy az ünnepelt munkásságát a nemzetközi, elsősorban a német jogtörténész társadalom is megismerje. Ennek kapcsán emelte ki a laudátor, hogy Blazovich László mindig azt tartotta szem előtt, hogy a külföldön végzett kutatómunka célja a lehető legtöbbet hazahozni, és a külföldön szerzett tudást itthon a fiataloknak átadni. Ezt a munkát ismerték el a kitüntetésekkel, de az igazi érték, amit az ünnepelt hallgatóiban „vetett el”, majd csak később fog napvilágra kerülni. Végezetül pedig „vérbeli szerkesztőnek” nevezte, utalva arra, hogy ez

Blazovich László 70 éves – tudósítás a tiszteletére megjelentetett ünnepi kötet átadásáról

is olyan feladat, amit kevesen tudnak olyan jól elvégezni, mint Dr. Blazovich László.

Ezután Prof. Dr. Érszegi Géza a Magyar Országos Levéltár nyugalmazott főlevéltárnoka szólt dicsőően mindenekelőtt az ünnepelt levéltárosként végzett munkájáról és tudományos szervezői tevékenységéről. Dr. Blazovich László például a Csongrád Megyei Honismereti Egyesület, az Elpusztult és Pusztuló Magyar Falvakért Alapítvány, valamint a Péter László Várostartó Alapítvány Kuratóriumának elnöke, emellett kuratóriumi tagja a Kristó Gyula Alapítványnak és a Kisteleki Ede Alapítványnak is. Részt vesz a Dugonics Társaság és a Szeremlei Társaság működésében is.

A felszólalók többsége szót ejtett a Blazovich László nevével fémjelzett legfontosabb könyvekről, kiváltképp a Szász és a Sváb tükör, valamint a Budai jogkönyv magyar nyelvű kiadásáról, illetve a *Szeged története* c. városmonográfia 5. kötetéről.

A köszöntők után adták át a barátok és kollégák tanulmányait tartalmazó ünnepi kötetet.

Végezetül pedig maga az ünnepelt kapott szót, aki megköszönte a szüleinek a géneket, a feleségének a türelmet, a szervezőknek az ünnepséget, a laudátoroknak pedig a dicsőítő szavakat. A kötet szerkesztőjének, Dr. Fülöpné Prof. Dr. Homoki-Nagy Máriának és a szerzőknek pedig ígéretet tett a tanulmányok elolvasására, hogy ezzel fejesse ki köszönetét a kötet megjelenéséért.

Horatiusz idézve elmondta, hogy „*boldog, aki távol él a közügyektől*”, utalva arra, hogy nyugdíjas éveit végére nem kötelességből, hanem pusztán a tudomány szeretete miatt folytathatja kutatói munkáját, immáron a terhektől megszabadulva.

Kecskés Tamás